

Hoofdstuk 1

April 1940

*M*et een hoge, schrille roep vliegt de sperwer weg. Hij spreidt zijn krachtige vleugels uit om in de hoge den te landen. Vanuit de hoogte overziet hij de omgeving. Onder hem ligt een prachtige tuin die bij een groot huis aan de bosrand behoort. Er staan een paar hoge sierbomen naast het grote grasveld.

Zijn scherpe kraalogen ontdekken een bruine merel die met opgeheven kop op haar nest zit. Het is doodstil.

Dan neemt de grote vogel een snelle duikvlucht. Hij scheert rakelings over de rozenhaag. De merel verlaat verschrikt het nest. Ze kan ternauwernood de grote, gele klauwen van haar vijand ontwijken. De sperwer grijpt een van de kleine vogels en vliegt naar de hoek van de tuin. Gulzig begint hij aan zijn prooi te trekken. Een harde klap doet hem opschrikken. Luide kinderstemmen komen dichterbij.

‘Kijk eens, tante! Er zitten allemaal druppels op de spinnenwebben!’

Janna Vos laat zich gewillig meevoeren door de kinderen. Ze buigt zich over de zilveren draden en bewondert de kunstzinnigheid van de spin. Naast haar staan Kees en Martine. Ze kijken haar met grote ogen aan.

‘Ik begrijp het niet, tante! Waarom zitten die druppels daar? Moest de spin huilen?’

Janna woelt even door de haren van de kleine Kees. ‘Kijk eens om je heen. Overal zitten druppels, zie je dat?’

Ze loopt naar het gras toe en wijst de dauw aan. ‘En kijk op deze bloemen. Daar zie je ook druppels. Je weet toch wat dat is?’

Kees knikt bedachtzaam. ‘Mama noemt dat altijd dauw. Maar ik dacht dat dauw een witte deken over het gras was en ik wist niet dat het ook in spinnenwebben kon zitten.’

Janna glimlacht. ‘Klopt, Kees. Dauw is inderdaad net een witte deken. Maar het zijn eigenlijk allemaal kleine druppels. En die kunnen overal op zitten.’

Martine staat heftig te knikken. ‘Ja, als ik ’s ochtends door het gras ren, dan zijn mijn voeten nat. Dus het moeten wel druppels zijn!’

Kees steekt zijn duim in zijn mond en knikt. Hij lijkt tevreden te zijn. Alhoewel hij nog maar vijf jaar is, wil hij alles van de wereld weten. Janna heeft zich al vaak verwonderd over zijn oog voor details. Zelfs de kleinste spinnen of bloemen merkt hij op.

Ze rilt, terwijl ze zich weer omdraait naar het huis. Het is nog best fris deze zaterdagmorgen! ‘Kom kinders, we gaan gauw weer naar binnen. Het is dom dat we zomaar zonder jas naar buiten zijn gerend. Straks worden we ziek en daar zijn jullie hier juist niet voor gekomen!’ Ze wandelt met de kinderen aan de hand naar de keukendeur.

De sperwer kijkt hen met felle ogen na. Als de deur dichtslaat, werpt hij zich opnieuw op zijn hapje.

Binnen zitten de andere kinderen al klaar aan de ontbijttafel. Ze wachten geduldig tot iedereen zoever is.

Acht kinderen logeren er in dit tehuis. Allemaal zijn ze longpatiënten die niet meer in de stad konden blijven wonen, omdat ze steeds zieker werden. Sommigen van de kinderen waren er zelfs erg slecht aan toe. Ze moesten eerst een lange tijd op bed

liggen, voordat ze genoeg kracht hadden om deel te nemen aan het leven in het huis.

Janna knipoogt naar haar zus Lenie: 'Ik heb ze maar weer mee naar binnen genomen, hoor! Ze zouden kouvatten, want het is nog maar april.'

Lenie knikt en buigt zich over het jongste meisje aan tafel. 'Kom Josephine, ik zal alvast jouw brood smeren en snijden, dan ben je straks wat sneller klaar.'

Janna kijkt toe hoe haar jongere zus handig de boterham van Josephine klaarmaakt. Lenies kleine, grijze krullen vallen voor haar gezicht. Ze duwt ze met een vlug gebaar achter haar oor. Ze is op haar tweeënvijftigste al zo grijs als een duif. Maar ze lijkt er niets om te geven en ziet er altijd het positieve van in. 'Met mijn grijze haar lijk ik al een oude oma. Maar dat is juist handig, want daardoor staan de mensen in de bus altijd voor mij op', grinnikt ze soms.

Janna leidt de twee kinderen naar de tafel. 'Kees en Martine, als jullie gaan zitten, dan kunnen we beginnen met eten.' Ze trekt even speels aan de vlechten van de zevenjarige Martine. 'Dan kun je daarna weer buiten gaan kijken. Met een jas aan uiteraard', voegt ze er snel aan toe.

Janna en Lenie gaan elk aan een hoofdeinde van de tafel zitten. 'Allemaal stil en eerbiedig, dan gaan we bidden.' Janna vouwt haar handen en bidt met een heldere stem: 'Hemelse Vader, wij danken U dat U ons heeft gespaard in de afgelopen nacht en dat we nu weer aan tafel mogen gaan om te eten. Wilt U het eten zegenen aan ons lichaam, maar wilt U straks ook Uw Woord zegenen aan ons hart? Wilt U vandaag bij ons zijn en voor ons zorgen? Help ons in alle dingen en vergeef onze zonden. Amen.'

'Mag ik de boter?' vraagt Kees meteen. Hij steekt zijn hand al uit om de botervloot voor Martines neus weg te kapen. Maar Martine pakt die razendsnel en houdt hem bij Kees vandaan. Ze

steekt haar tong naar hem uit. Hij kijkt met een boze frons naar zijn buurvrouw.

‘Au’, gilt Martine plotseling en ze laat het botervlootje op de tafel vallen. ‘Je mag niet schoppen! Tante Janna, hij gaf me een trap.’

Kees heeft intussen de boter naar zich toe gegrist en begint met een onschuldig gezicht zijn boterham te smeren.

Janna zucht even en kijkt over de tafel naar Lenie die plotseling een kriebel in haar keel lijkt te hebben.

‘Jongens, hoe vaak moet ik het nog zeggen? Als je samen deelt ...’

‘Dan is het fijn, maar als je ruzie maakt, dan doet het pijn’, vullen de andere kinderen meteen aan. Ze weten precies wat Janna vaak zegt als er onenigheid is.

Lenie kucht nog een keer en wrijft een traan uit haar oog.

Janna kijkt even fronsend naar haar zus. Dan pakt ze met een vlugge beweging de botervloot en geeft hem aan Martine.

Na een paar minuten kijkt Lenie haar zus vragend aan: ‘Wat gaan we vandaag doen, tante Janna?’

Alle kinderen draaien hun hoofd naar Janna en wachten nieuwsgierig haar antwoord af.

‘Ik had bedacht dat we vanmiddag kunnen proberen om een langere wandeling te maken. Het gaat goed met jullie en jullie hebben al veel meer kracht. De dokter heeft dat gisteren ook tegen mij gezegd. Hij was tevreden. Misschien kunnen we wel tot aan de heide lopen. En dan gaan we daarna weer terug.’

‘Welke dieren leven op de heide, tante Janna?’ wil Martine weten.

‘Zouden er slangen zijn?’ vraagt Kees meteen.

‘Ik ook mee?’ vraagt Josephine. Een broodkruimel kleeft aan haar mondhoek.

‘En hoelang gaan we dan wandelen?’

‘Mogen we ook nog spelen?’

Alle kinderen praten door elkaar heen.

Janna schudt haar hoofd en steekt twee vingers in haar oren. 'Jongens, houd op! Ik word er doof van! Niet allemaal tegelijk.'

'Oh, dat is niet eerlijk. Martine, Josephine en Marie vroegen ook iets', protesteert Kees.

Janna kijkt hem verbaasd aan. 'Daarom toch? Daarom kan ik het allemaal niet verstaan.'

'Ja, maar u zei dat de jóngens hun mond moesten houden.'

Lenie kucht opnieuw. Haar twinkelende ogen zeggen genoeg.

'Met "jongens" bedoel ik jullie allemaal', legt Janna uit.

'Oh, zeg dat dan meteen ... Vrouwen ook altijd', moppert Kees.

'Puh, wijsneus.' Martine steekt haar tong weer uit.

Janna kijkt hen even met een donkere blik aan. De twee buigen zich snel over hun boterham.

'Martine, doe je je sjaal goed om? Het is nog best fris!'

'Ja tante', antwoordt Martine gehoorzaam.

Janna knoopt de jas van Josephine dicht en neemt haar bij de hand. Ze trekt de deur achter Martine dicht. Buiten staan de andere kinderen al te wachten.

Lenie gaat voorop met de tweelingmeisjes van negen jaar, Annie en Elise. Ze maakt gekke huppelpassen als de groep het grasveld verlaat en het bospad oploopt. De kinderen grinniken om haar en proberen het na te doen.

Janna kijkt genietend om zich heen. De knoppen aan de bomen zijn al goed zichtbaar. Nog even en alles zal weer uitlopen. Een kleine wit met oranje vlinder fladdert vrolijk boven de hoofden van de kinderen.

De uitbundige natuur vormt een schril contrast met de stille dreiging die Janna dichterbij voelt komen. Ze weet dat een paar honderd kilometer verderop de tanks door de straten rollen en de rode hakenkruisvlaggen aan de gebouwen wapperen. Ze dwingt

haar gedachten een andere richting op en kijkt naar het smalle bospad. De modder van de afgelopen weken is opgedroogd, zodat ze nu weer fijn kunnen wandelen.

Wat hebben ze toch een geluk gehad dat ze dit huis aan de bosrand konden betrekken! Eerst was hun kindertehuis midden in het dorp gevestigd. Ze moesten lang lopen voordat ze in het bos waren. Maar nu ze aan de rand van Driebergen wonen, kunnen ze elk moment naar het bos lopen. Dat doen ze dan ook regelmatig. De gezonde boslucht is goed voor de longen van de patiënten.

Samen met haar zus Lenie is ze al dertig jaar kinderverzorgster van beroep. Beiden zijn ze ongetrouwd en inmiddels al in de vijftig. Eerst werkten ze bij grote gezinnen in huis, maar langzamerhand was het idee gegroeid om kinderen in hun eigen huis op te vangen. Toen hoorden ze dat er tehuizen moesten komen voor longpatiënten. De vraag naar deze plekken was meteen groot. De lucht in de steden is erg ongezond en voor kinderen met een longziekte ronduit slecht. Daarom was hun huis al snel gevuld met acht kinderen die moesten aansterken.

Janna kijkt naar de dansende hoofden voor haar. Er zijn er die al bijna twaalf zijn, zoals Geert en Marie, maar er zijn er ook bij die nog klein zijn, zoals Josephine aan haar hand.

Ondanks alle ondeugende dingen die de kinderen uithalen en de talloze kinderproblemen die zich voordoen, hebben ze het samen gezellig. Het liefst blijft Janna dit werk nog jaren doen. Alleen is ze er niet zo gerust op na alles wat ze gehoord heeft over het grote Duitse Rijk. Oostenrijk is zomaar ingelijfd door Hitler. Tsjecho-Slowakije was vlak daarna hetzelfde lot beschoren. Een jaar later is de aanval op Polen geopend. En nu dringen er steeds vaker geruchten door dat Hitler méér wil. Het zou haar niets verbazen als ...

‘Kijk eens! Een konijn!’ onderbreekt een luide kinderstem haar gedachten.

Janna kijkt naar de aangewezen plek en ziet het kleine beest met schuwe ogen naar hen kijken. Hij spitst zijn oren en sprint dan weg tussen de struiken.

‘Mooi, hè’, glimlacht Janna naar de kinderen.

Onbezorgd huppelen ze verder.

Janna volgt hen.